

Веднага съ основанието си, читалището почва да играе ролята на училищно настоятелство, каквото почти че нѣмало тогава. То най-напрѣдъ рѣшава да доведе учителка, та да се отвори и дѣвическо училище. Тази идея срѣща опозиция между старитѣ чорбаджии общинари. Тогава читалището на свои срѣдства докарва за такава нѣкоя си Мария Русева отъ Стара-Загора, свършила тамошното петокласно училище. Прѣдъ свършения фактъ общинаритѣ поематъ най-сетнѣ и иждивенията за дѣвическо училище<sup>1)</sup>. Ала дѣйността на читалището не се ограничава само съ грижата за учебното дѣло въ града. То простира своето влияние и въ селата или поне замисля да стори това<sup>2)</sup>. А къмъ края на 1874 год. основава недѣлно училище „съ цѣль да просне благотворнитѣ вѣтвы на науката по далечъ изъ между обществото“. Училището „са посѣщава редовно отъ любителитѣ на просвѣщеніето съ ревностно залѣганіе да усвоятъ най-потрѣбното за прѣзъ живота имъ“<sup>3)</sup>.

За класното училище, като другаръ на Пасарева, бива условенъ прѣзъ учебната 1871/72 г. нѣкой си Киро Иличъ отъ с. Маклице, пиротско, свършилъ Бѣлградската духовна семинария и прѣпорѣчанъ горещо отъ Партения. Но той не можалъ да стои павече отъ два мѣсеца, защото ученицитѣ нищо не разбирали отъ говора му. Мѣстото на даскалъ Кира заема Симеонъ Христовъ, авторътъ на не еднажъ цитираната вече студия за Пиротъ и пиротско.

Освѣтъ поменатитѣ учители по редъ сж учителствували въ Пиротъ, въ класното училище, още: Георги Ив. Табаковъ отъ Пиротъ, Несторъ К. Абаджиевъ отъ Копривщица, а въ първоначалнитѣ училища — вече три — отъ 1872/73 до дохождането на сърбитѣ: Кърсто Кировъ, послѣ свещеникъ, отъ Пиротъ, Коца Рангеловъ отъ Пиротъ, Петъръ Г. Паса-

<sup>1)</sup> С. Христовъ, стр. 307.

<sup>2)</sup> Споредъ „Источно време“, г. I, бр. 41, стр. 2, кол. 4--5 отъ 23 ноември 1874 год., „Читалището основано прѣди три години, ревностно са посѣщава отъ малцината му членове, дѣто освѣтъ нравственната полза, толкова чувствителна за това мѣсто, която събиратъ изъ прочитаніето на различни книги, всячески са грижатъ и за подпомаганіето на несъстоятелнитѣ ученици, като поддържатъ и по единъ ученикъ въ по горно училище — цѣль благородна, цѣль свята. Нѣ толкозь не стига. Тукъ азъ чухъ да са говори на глѣдъ селскы училища а и тамъ, дѣто не е имало да са отворятъ новы — нужда най-необходима за некадърнитѣ сами по себе селяны. Ето поприще за дѣятелно читалище, дѣто по вліятелнитѣ съ намѣсвеніето си не малко быхъ помогнали за осъщественіето на тѣзи цѣль“.

<sup>3)</sup> Источно време, г. I, бр. 52, стр. 2 отъ 8 февруари 1875 г.